ڕۆڵی ژنانی کورد لە ڕاپەڕینی پێنجی ئاداردا.. ڕەسوڵ بێسکێنی

خەبات و تێکۆشانی کورد لەپێناوی ڕزگارکردنی نیشتمانەکەی هەمیشە لەگیانی بەپێویستر زانیوە، بەتایبەت لەکاتی دەسەڵاتی بەعس و دوای کۆتایی هاتنی جەنگی هەشت ساڵەی عیراق- ئێران، کە بەعس بەشی زۆری هێزی سەربازی خۆی ئاراستەی کوردستان کرد دژی شۆڕشگێڕانی کورد و لەناوبردنی شۆڕشی کوردستان، لەم ڕووەوە بەعس درێغی نەکرد لە گرتن و کوشتن و ئەنفال و کیمیاباران کردنی خەڵکی کوردستان، بەوەش نەوەستا لە ساڵی 1990 عیراق هێرشی کردەسەر وڵاتی کوێتی دراوسێ و داگیری کرد، دواجاریش سەدام گوێی بەقسەی کەس نەدا و لەسەرکێشیەکانی بەردەوام بوو، بەمەش هاوپەیمانان بڕیاریاندا بەزۆر لە کوێت بیکەنە دەرەوە، ئیدی خوێنی شۆڕشگێڕەکانی کورد هاتەجۆش و بڕیاریاندا سوود لەم دەرفەتە زێڕینە وەربگرن بۆ ڕزگارکردنی کوردستان.
یەکێتی نیشتمانی کوردستان زۆر لەخۆبوردوانە و شۆڕشگێڕانە هاتەدەست و بەرنامەی ڕاپەڕینیان داڕشت و شانیان دایەبەر ئەرکی ڕاپەڕین. لەناو بەرەی کوردستانیشدا، تێزی ڕاپەڕین پەسەندکرا. یەکێتی سەرچڵیەکی شۆڕشگێڕانەی نواندو بڕیاریدا ڕاپەڕین بکاتە یەکێك لەئەرکە لەپێشینەکانی، لەبەرئەوە کەوتە هاندانی خەڵك و نامە ناردن بۆ زۆربەی کەسایەتی و خەڵکانی نیشتمانپەروەر و سەرۆك چەکدارەکانی ڕژێم و بەشێك لە پیاوانی بەعس، بۆ وریاکردنەوەیان، ئەگەر بشکرێت کاریگەریان لەسەر دابنێت بۆ هاوکاری جەماوەری ڕاپەڕیو لەشارەکانی کوردستان.
هەرچەندە بڕیار وابوو لەڕۆژی 7 ی مانگی ئاداری 1991 بەبەرنامەیەکی ڕێك و پێك لەسەرجەم شارەکانی باشووری کوردستان ڕاپەڕین ئەنجام بدرێت، بەڵام بەهۆی گوشاری دەزگاکانی بەعس بۆ سەر خەڵك، لەتەواوی ناوچەکانی باشووری کوردستان، بەهیوای ئەوەی بەرلە ڕاپەڕینی خەڵکی کوردستان، لەسنووری شاری ڕانیەش زیاتر گوشاریان بەکارهێنا، بەمەبەستی سەرکوت کردنی چالاکانی ڕاپەڕین، لەئەنجامدا خەڵك بەرگەی نەگرت و بارودۆخەکە لەڕانیە تەقیەوە و ڕاپەڕین ڕوویدا.

لە بڵندگۆی مزگەوتەکانەوە خەڵکیان خرۆشاندووە

بەهۆی خوێنگەرمی و قینی خەڵك لەبەعس و گوشاری پیاوانی بەعس

بارودۆخەکە گرژی تێکەوت و جەماوەر خرۆشا و ڕاپەڕینیان دەست پێکرد، چالاکانی راپەڕین خوێنیان هاتەجۆش و لە 5ی ئاداری 1991 ڕاپەڕین لە شاری ڕانیەوە دەستی پێکرد و لە بڵندگۆی مزگەوتەکانەوە کەوتنە هاندانی خەڵك و خرۆشاندنیان بۆ راپەڕین بەڕووی بەعسیەکاندا، ڕاپەڕیوان هەڵمەتیان بردە سەر دامودەزگاکانی بەعس و شارەکەیان لە بەعسیەکان پاك کردەوە، لە هەمان کاتدا برایانی کوردانی ڕۆژهەڵات هاوکاربوون لە تەك خەڵکی ڕاپەڕیودا، پێشمەرگە و کچ و کوڕانی ئەوانیش بە چەك بەشداری ڕاپەڕینیان کرد.

ڕۆڵی ژنان لە ڕاپەڕیندا

ژنان و کچانی کورد هەمیشە سەر مەشقبوون لە راپەڕین و بەرخۆدان، لە رۆژی پێنجی ئاداری 1991دا، کە خەڵکی رانیە راپەڕین و دەستیانگرت بەسەر بارەگاکانی حزبی بەعسدا. ژنانیش شانبەشانی پیاوان رۆڵی بەرچاویان هەبوو، لە دەستپێکی راپەڕیندا ژنان بەشداری سەرەکییان کرد و خەڵکیان هاندەدا بڕژێنە سەر شەقام و بەشداری ڕاپەڕین بکەن، لەو ڕۆژەدا بەگرنگییەوە رۆڵی ژنان دەهاتە پێشچاو، زۆر لە ژنان چالاکانە بەشداری راپەڕینیان کرد لەوانە: هەمینە شێر، خانم لێورەش، رەهێڵەی جەمال رەشید، کەژاڵ عەریف عەلی و خەرمان هیرانی لەو ژنانە بوون رۆڵی سەرەکییان هەبوو لەناو جەماوەردا، لەبەشداری و هاندانی خەڵك بۆ ڕاپەڕین.
کاتێ شانبەشانی پیاوان ژنانیش بەشدار بوون، لەڕۆژی ڕاپەڕینی 5ی ئاداردا لەکاتی هەڵمەت بردن بۆ سەر دەزگای ئیستخباراتی بەعس لە ڕانیە، یەکێك لە پێشمەرگە ژنەکان، بە ناوی گوڵەباخ خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان بوو لە حزبی سازمانی خەبات، بەداخەوە لەکاتی هەڵمەوت بردندا گوڵەباخ شەهیدبوو، ئەگەر یەکەم شەهیدی راپەڕین عەزیز بچکۆل بوو، یەکەم شەهیدی ژنیش لە یەکەم ڕۆژی ڕاپەڕیندا گوڵەباخ بوو.

مریەم قادری، نازناوی گوڵەباخ بوو، خەڵکی پارێزگای کرمانشانی رۆژهەڵاتی کوردستان بوو، لە ساڵی 1986 رووی لە باشووری کوردستان کردووە و لە حزبی سازمانی خەباتی کوردستانی ئێران بووەتە پێشمەرگە، گوڵەباخ پێش شەهیدبوونی قات و شەڕواڵی پیاوانەی لەبەربووە و چەکی پێبووە، لەگەڵ پێشمەرگەکانی سازمانی خەبات، پەلاماری بارەگاکانی بەعسی داوە، ئەو یەکەم شەهیدی ژن بوو لە رۆژی راپەڕیندا، کۆی گشتی شەهیدەکانی رانیەش لەو رۆژەدا 9 کەس شەهید بوون.
لە5ی ئادار و پاك کردنەوەی دامووەزگانی حکومەت لەبەعسیەکان

ڕانیه، لەسەر زمانی خەڵکی کوردستان نازناوی (دەروازەی ڕاپەڕین)ی پێ بەخشرا و لە 7ی ئاداریش سلێمانی لەبەعسیەکان پاك کرایەوە و 9ی ئازار گەرمیانی گرتەوە و دواتریش لە 11ی ئاداردا خەڵکی هەولێر راپەڕین. دوا جاریش لە 20ی مانگ لە شاری کەرکوك تەپڵی سەرکەوتن لێ درا و لە ڕۆژی نەورۆزی پیرۆزدا شاری کەرکوك ئازادکرا.

لەگەڵ ڕاپەڕینی جەماوەر لەدژی دەزگاکانی بەعس، هێزی پێشمەرگەی کوردستان، سەرکەوتنەکەی چەسپاند و بەرزەفتی بارودۆخی ڕاپەڕینی کرد، بێگومان بۆ سەرخستنی ڕاپەڕین جەماوەر و پێشمەرگە تەواوکەری یەکتر بوون.
خۆشبەختانە ئامانجی ڕاپەڕینی خەڵکی کوردستان دژی زوڵم و ستەم و سەرکوتکاری دوژمنان، ئەو دەستکەوتانەی کورد بەدەستی هێناون لە حکومەت و پەرلەمان، خەونی لەمێژینەی نەتەوەکەمان بوو، خەڵکی کوردستان مافی خۆیانە شانازی بە ڕاپەڕینی گەلەمانەوە بکەن، ئێستا پاش چەندین ساڵ دوای ڕاپەڕین خەڵکی کوردستان داوا دەکات یادی راپەڕین بکرێتە ڕۆژی پەیمان نوێکردەوە بۆ نوێکردنەوەی یەکێتی و چارەسەرکردنی کێشەکان. ئێستا خەڵکی کوردستان داوای بەدیهێنانی زیاتری مافەکانی خۆی دەکات لەژێر ئاڵای پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستاندا.

وێنەکەی سەرەوە وێنەی (شەهید گوڵەباخ)ە